

TEHNIČKI SPORAZUM

IZMEĐU

**MINISTARSTVA ODBRANE
REPUBLIKE BUGARSKE**

I

**MINISTARSTVA ODBRANE
CRNE GORE**

**U VEZI SA PRUŽANJEM PODRŠKE
DRŽAVE DOMAĆINA**

I

SPROVOĐENJA

**EKSPERIMENTALNE VJEŽBE RASPOREĐIVANJA
KOMANDNIH MJESTA UZ KOMPJUTERSKU
PODRŠKU (CAX/CPX)**

BALKANSKI MOSTOVI 2015

SADRŽAJ

ČLAN Br.	NASLOV	STRANICA Br.
	PREDGOVOR	3
ČLAN 1	DEFINICIJE	4
ČLAN 2	CILJ	5
ČLAN 3	OPŠTE ODREDBE	5
ČLAN 4	OBAVEZE DRŽAVE DOMAĆINA	5
ČLAN 5	OBAVEZE DRŽAVA POŠILJAOCA	6
ČLAN 6	ZAŠTITA SNAGA	6
ČLAN 7	PRAVNI ODNOSI	7
ČLAN 8	BEZBJEDNOST I ODAVANJE INFORMACIJA	8
ČLAN 9	POTRAŽIVANJA, NESREĆE/INCIDENTI	8
ČLAN 10	SPOROVI	8
ČLAN 11	STUPANJE NA SNAGU, TRAJANJE I PRESTANAK VAŽENJA	9
ČLAN 12	TEKST I POTPISIVANJE	9

PREDGOVOR

Ministarstvo odbrane Republike Bugarske i Ministarstvo odbrane Crne Gore, u daljem tekstu "Strane potpisnice"

Uzimajući u obzir odredbe Sporazuma između Strana potpisnica sa Sjeveroatlantskim paktom i drugim državama članicama Partnerstva za mir u vezi sa Statusom snaga (PzM SOFA), potpisanog 19. juna 1995. godine u Briselu uključujući Dodatni Protokol navedenom Sporazumu od 19. juna 1995;

Potvrđujući primjenjivost svih važećih bilateralnih sporazuma između države domaćina i države pošiljaoca: Sporazum između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstvo odbrane Republike Bugarske, potpisanog 2009. godine;

Ovaj Tehnički sporazum ne daje nikakva prava niti stvara bilo kakve obaveze u skladu sa međunarodnim zakonom koja već ne postoje u skladu sa međunarodnim sporazumima;

Uzimajući u obzir da će eksperimentalna vježba raspoređivanja komandnih mjesta uz kompjutersku podršku (CAX/CPX) Balkanski Mostovi 2015, pomoći balkanskim državama članicama PzM da pristupe NATO savezu dok će onima koje učestvuju na vježbi pomoći u jačanju uloge faktora stabilnosti i bezbjednosti u regionu;

Uzimajući u obzir činjenicu da će se vježba Balkanski Mostovi 2015 održati na teritoriji države domaćina uz učešće snaga država pošiljaoca;

Imajući u vidu odredbe planova za bilateralnu vojnu saradnju između strana potpisnica za 2015. godinu;

Uzimajući u obzir zahtjeve za primjenu NATO procedura u toku sprovođenja vježbe;

Strane potpisnice su se

SPORAZUMJELE KAKO SLIJEDI:

ČLAN 1 **DEFINICIJE**

Za potrebe ovog Tehničkog sporazuma (u daljem tekstu : „TS“) primjenjivaće se sljedeće definicije:

- 1.1. Vježba – multinaacionalna, sa raspoređivanjem komandnih mjesta uz kompjutersku podršku (CAX/CPX) Balkanski Mostovi 2015.

- 1.2. Osoblje – osoblje države pošiljaoca raspoređeno na teritoriji države domaćina u skladu sa ciljevima vježbe.
- 1.3. Učesnici – predstavnici države pošiljaoca koji učestvuju na vježbi, osim onih navedenih u tački 1.2, raspoređeni na teritoriji države domaćina samo u vrijeme dana visokih zvanica (DVZ).
- 1.4. Država domaćin (DD) – u skladu sa ovim TS, država/strana potpisnica izvršiće prihvata i smještaj osoblja i učesnika zemalja pošiljaoca unutar svoje državne granice. Republika Bugarska će biti Država domaćin u skladu sa ciljevima Vježbe.
- 1.5. Države pošiljaoci (DP) – one države/strane potpisnice koje raspoređuju svoje osoblje na teritoriju države domaćina sa ciljem učestvovanja na Vježbi.
- 1.6. Podrška države domaćina (PDD) – podrška obezbjeđenja od strane države domaćina osoblju i učesnicima koji su razmješteni i rade na teritoriji DD.
- 1.7. Zona vježbe – dio teritorije DD gdje će se sprovesti vježba u skladu sa EXPLAN-om (u daljem tekstu: Plan vježbe).
 - 1.7.1. U Republici Bugarskoj: Nacionalni Vojni Centar za obuku (NMTC) Čaralica.
 - 1.7.2. U Crnoj Gori: zgrada Ministarstva odbrane.
- 1.8. Vrijeme vježbe – Vrijeme koje uključuje razmještanje/pregrupisavanje i aktivnosti vezane za vježbu između 22. i 28. novembra 2015. godine.
- 1.9. Zaštita snaga (ZS) – Sve preduzete mjere i sredstva da bi se umanjila ranjivost osoblja, objekata, opreme i operacija na bilo koju prijetnju i u bilo kojoj situaciji, da bi se sačuvala sloboda djelovanja i operativna efikasnost snaga.

ČLAN 2

CILJ

Cilj ovog TS je da uspostavi opšte principe i procedure za postavljanje operativnih mjesta i obezbjeđenje sredstava od strane DD snagama DP u vezi sa fazama raspoređivanja, izvršenja i pregrupisavanja na Vježbi.

ČLAN 3

OPŠTE ODREDBE

- 3.1 Vježba će biti međunarodnog karaktera, sa raspoređivanjem komandnih mjesta uz kompjutersku podršku CAX/CPX.
- 3.2 Komanda Združenih Snaga Oružanih Snaga Bugarske je nadležni vojni organ DD, odgovoran za sprovođenje i organizovanje Vježbe.
- 3.3 Svi detalji sprovođenja ovog TS biće određeni Planom vježbe kao i drugim dokumentima oko kojih su se strane potpisinice međusobno dogovorile, tokom planskih konferencija.
- 3.4 U toku Vježbe engleski će biti zajednički radni jezik.

ČLAN 4

OBAVEZE DRŽAVE DOMAĆINA

Ovaj TS definiše podršku države domaćina/PDD za osoblje i učesnike sa ciljem obezbjeđenja uspješnog sprovođenja vježbe.

- 4.1 DD će upravljati PDD u toku vježbe (raspoređivanje, izvršenje i pregrupisavanje).
- 4.2 Ukoliko nije drugačije navedeno u ovom TS, odredbe sporazuma u vezi sa PDD opisani u daljem tekstu, primjenjivaće se od ulaska prvih snaga DP na teritoriju DD do odlaska poslednjih snaga DP sa teritorije DD.
- 4.3 DD će obezbjediti podršku osoblju i učesnicima u toku njihovog raspoređivanja u NMTC Čaralica i tokom izvršenja njihovih zadataka u skladu sa ciljem vježbe. DD će preduzeti sve potrebne radnje kako bi se olakšalo korišćenje aerodroma, puteva, željezničkog saobraćaja, zona i infrastrukture i sve mjere koje obezbjeđuju ulazak, smještaj, raspoređivanje, pregrupisavanje i održavanje snaga DP.
- 4.4 DD će obezbjediti sljedeće usluge bez nadoknade:
 - 4.4.1 Obroke, smještaj i vojni transport za osoblje i učesnike u toku vježbe,
 - 4.4.2 Kancelarijski materijal i opremu (kompjutere, štampače, papir, olovke i dr.),
 - 4.4.3 Prvu pomoć i hitnu medicinsku podršku,
 - 4.4.4 Internet za ličnu upotrebu osoblja i učesnika.

4.5 DD će odrediti oficira za vezu u grupi za PDD sa ciljem usaglašavanja međusobnog rada između vojnih i civilnih nadležnih organa DD u komandi vježbe.

4.6 DD će obezbijediti snagama DP pisanu informaciju na engleskom jeziku u vezi sa zdravstvenim i bezbjednosnim pravilima i procedurama DD u skladu sa EX PRIRUČNIKOM.

ČLAN 5 **OBAVEZE DRŽAVA POŠILJAOCA**

5.1 DP će izvršiti vježbu u skladu sa ovim TS i drugim odgovarajućim dokumentima.

5.2 DP mora uputiti osoblje i učesnike na teritoriju države domaćina bez naoružanja i municije.

5.3 DP snosi odgovornost za obezbjeđenje logističke podrške, osim one koju obezbjeđuje DD u skladu sa Članom 4.4.

5.4 Spisak osoblja i učesnika za dan Visokih zvanica kao i sve važne informacije u vezi sa organizacijom i izvršenjem vježbe, moraju biti dostavljene DD najmanje jedan mjesec prije početka vježbe.

5.5 Osoblje i učesnici moraju posjedovati međunarodno priznato medicinsko osiguranje sa ciljem pokrića mogućih troškova medicinskih usluga, osim onih koje obezbjeđuje DD u skladu sa Članom 4.4.3.

5.6 Osoblje i učesnici upotrebljavaće i staraće se o pozajmljenim sredstvima i objektima datim na upotrebu od strane DD i vratiće ih u istom stanju u kojem su primljeni.

ČLAN 6 **ZAŠTITA SNAGA**

6.1 Država domaćin preduzeće neophodne mjere radi odgovarajućeg obezbjeđenja i zaštite snaga DP i njenog osoblja na teritoriji DD.

6.2 Država domaćin preuzeće neophodne mjere radi odgovarajućeg obezbjeđenja zvaničnih gostiju na danu Visokih zvanica u toku njihovog kretanja na teritoriji države domaćina od mjesta ulaska do NMTC Čaralica i obratno, kao i tokom organizovanih aktivnosti.

ČLAN 7

PRAVNI ODNOSI

7.1 Pravni status:

7.1.1 Za osoblje strana potpisnica koje su članice NATO/PzM SOFA, status snaga na teritoriji DD regulisaće se sporazumima navedenim u Predgovoru.

7.1.2 Za osoblje strana potpisnica koje nijesu članice NATO/PzM SOFA, status snaga na teritoriji DD regulisaće se međunarodnim sporazumima zaključenim sa DD navedenim u Predgovoru.

7.2 Jurisdikcija.

7.2.1 Za osoblje strana potpisnica koje su članice NATO/PzM SOFA, Član VII NATO SOFA uređivaće sva pitanja krivične i disciplinske jurisdikcije koja mogu nastati u toku vježbe, a primjenjivaće se i druge odgovarajuće odredbe PzM SOFA ukoliko je potrebno.

7.2.2 Za osoblje strana potpisnica koje nijesu članice NATO/PzM SOFA sporazuma, sva pitanja krivične i disciplinske jurisdikcije koja mogu nastati u toku vježbe, dok osoblje boravi na teritoriji DD, regulisaće se međunarodnim sporazumima zaključenim sa DD.

7.3 Osoblje i učesnici biće disciplinski podčinjeni nacionalnom predstavniku najstarijem po činu ili vojnom predstavniku na teritoriji DD. Ukoliko član osoblja ili učesnik bude priveden od strane nadležnih organa DD, on/ona mora odmah biti predat/a nacionalnom predstavniku ukoliko je krivično dijelo izvršio/la u toku obavljanja dodijeljenih dužnosti, a u slučaju da je izvršen određeni prekršaj o tome se odmah izvještava nadležni nacionalni predstavnik.

7.4 U slučaju ekološkog incidenta (zagađenje, požar, prirodne nesreće, industrijske katastrofe i dr.) strane potpisnice će biti odmah obaviještene. Osim navedenog utvrdiće se prekršilac a nadležni organi DD izvršiće stručnu procjenu nastale štete koja će biti nadoknađena u skladu sa Članom 7.1.

ČLAN 8

BEZBJEDNOST I ODAVANJE INFORMACIJA

8.1 U toku CAX/CPX sve informacije koje se odlažu, čuvaju, prenose i kojima se rukuje, biće neklasifikovane.

8.2 U toku vježbe, ukoliko je potrebno da osoblje i učesnici upotrebljavaju bilo koje izvore informacija i dokumenta stepenovane određenim stepenom tajnosti, strane

potpisnice će prilagoditi bezbjednosne procedure odlaganja, rukovanja, prenosa i čuvanja cjelokupnog klasifikovanog materijala koji posjeduju, upotrebljavaju, izrađuju, dostavljaju i razmjenjuju.

8.2.1 Sva dokumenta vezana za vježbu i nastala u toku vježbe, treba da imaju istovjetan stepen tajnosti.

8.2.2 Osoblje i učesnici neće koristiti informacije i materijale stepenovane određenim stepenom tajnosti shodno ovom TS jedni protiv drugih.

8.2.3 Osoblje i učesnici obezbjediće da pristup informacijama i materijalu stepenovanim određenim stepenom tajnosti bude po principu “potrebno je da zna” i ograničen na ono osoblje koje ima odgovarajuće dozvole za pristup stepenovanim podacima.

8.2.4 Osoblje i učesnici će biti odgovorni za zaštitu i spriječavanje ukidanja statusa tajnog podatka nad razmjenjenim informacijama i materijalom čak i po prestanku važenja ovog TS.

ČLAN 9 **POTRAŽIVANJA, NESREĆE/INCIDENTI**

9.1 Sva potraživanja, osim onih stvorenih posebnim ugovorima, nastala od snaga učesnika na teritoriji DN u toku vježbe (raspoređivanje, izvršenje i pregrupisavanje), biće rješavana u skladu sa članom 7 tj. NATO/PzM SOFA i bilateralnim sporazumima zaključenim sa DD.

9.2 Strane potpisnice će odrediti svoje predstavnike za rješavanje bilo kojeg potraživanja, i ukoliko je potrebno za istragu bilo koje nesreće/incidentna.

ČLAN 10 **SPOROVI**

Sporovi koji proisteknu iz tumačenja ili primjene ovog TS biće rješavani međusobnim pregovorima između strana potpisnica i neće se iznositi bilo kojoj državnoj ili međunarodnoj instanci ili trećem licu na rješavanje. Sporovi će biti rješavani na zajedničkom najnižem mogućem nivou.

ČLAN 11 **STUPANJE NA SNAGU, TRAJANJE I PRESTANAK VAŽENJA**

11.1 Ovaj TS stupiće na snagu na dan dostavljanja poslednjeg pisanog obavještenja strana potpisnica, nakon završetka odgovarajućih internih pravnih procedura.

11.2 Ovaj TS biće na snazi do kraja vježbe i zaključenja svih otvorenih pitanja između učesnika prijavljenih nadležnim organima a tiču se vježbe. Primjenjivaće se u slučaju nastalih potraživanja u toku vježbe, a koja nisu riješena u potpunosti.

11.3 Ovaj TS može biti okončan međusobnim pristankom strana potpisnica u bilo kojem trenutku. Obavještenje o prekidu i sam prestanak važenja TS ne oslobađa strane potpisnice finansijskih obaveza, stvorenih jedna prema drugog, ukoliko do takvih obaveza dođe.

ČLAN 12 **TEKST I POTPIS**

Ovaj TS je potpisan u jednom originalu na engleskom jeziku a DD će obezbjediti 2 (dvije) ovjerene kopije objema stranama potpisnicama.

U IME MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE BUGARSKE

POTPIS

IME.....

ZVANJE

MJESTO

DATUM

U IME MINISTARSTVA ODBRANE CRNE GORE

POTPIS

IME.....

ZVANJE

MJESTO

DATUM